

Striedavá starostlivosť o deti, slovensko-česká spoločnosť, striedavka@striedavka.sk, +421 905 788 999

Dopady rôznych druhov starostlivosti na deti (Tornstam 1996)

Tornstam Lars: Dwelling Choices for the Children of Separated Parents, 1996.

http://www.striedavka.sk/01_custom_content/DwellingChoicesSweden.pdf

Vyhodnotenia psychických vlastností v celej rade výskumov ukázali, že deti v striedavej starostlivosti mali pozitívnejší vývoj - boli spokojnejšie, lepšie nastavené, so silnejším egom a sebadôverou, atď. v porovnaní s deťmi v starostlivosti jedného rodiča. (Nunan, 1980; Cowan, 1983; Pojman, 1982; Livingston, 1983; Noonan, 1984; Shiller, 1984, 1986; Handley, 1985; Wolchik, 1985; Bredfield, 1985). Iní autori, napríklad Karp (1982), s logickým súhlasom s týmito výsledkami, zistili, že deti v starostlivosti jedného rodiča majú viac konfliktov so svojimi rodičmi v porovnaní s deťmi v striedavej starostlivosti.

Čo si myslia deti? Obaja autori, Abarbanel (1979) a Luepnitz (1986) zistili, že deti samotné preferujú striedavú starostlivosť, pretože toto je "usporiadanie rodiny", ktoré ponúka najlepšie pokračovanie s oboma rodičmi a je najbližšie nerozvedenej rodine, ktorú by ony najradšej videli. Porovnaním starostlivosti jedného rodiča a striedavej starostlivosti Luepnitz (1982) zistil, že deti v starostlivosti jedného rodiča boli pravidelne nespokojné so stupňom zapojenia druhého rodiča, ktorý dieťa nemal v starostlivosti (je možné povedať, že najčastejšie otca), kým deti v striedavej starostlivosti boli spokojné s kontaktmi s oboma rodičmi.

V prehľade výskumov Kelly (1988) sumarizuje vlastné postrehy detí:

V porovnaní s výlučnou starostlivosťou matky, mládež v striedavej starostlivosti bola viac spokojná s usporiadaním rodiny (po rozvoze) (Handley, 1985, Luepnitz, 1982, 1986) a neobjavoval sa pocit straty a deprivácie, taký charakteristický pre deti v starostlivosti jedného rodiča. (Luepnitz, 1982, Steinman, 1981). Väčšina mladých považovala za výhodné mať dva domovy a väčšie úsilie, ktoré vyžadujú presuny medzi domácnosťami, považovala za užitočné, pretože im to umožnilo mať k dispozícii oboch rodičov. (s.131)

Ako chcú žiť deti po rozvoze? (Fabricius, Hall 2000)

Fabricius W V, Hall J: Young Adults' Perspectives On Divorce - Living Arrangements. Family And Conciliation Courts Review, Vol. 38 No. 4, October 2000 446-461. © 2000 Sage Publications, Inc.

http://www.striedavka.sk/01_custom_content/Vyskum_FabriciusHall2000US.pdf

Systematicky sme skúmali túto problematiku na veľkej vzorke mladých dospelých, ktorí spomínali, podobne ako respondenti Wallersteina a Lewisa, a hodnotili svoje skúsenosti z detstva v rozvedených rodinách.

Po prvé, skúmame ich správy o tom, v akom rodinnom usporiadaní žili po rozvoze a ako sa usporiadanie menilo s plynutím času. Po druhé, skúmame, v akom rodinnom usporiadaní chceli žiť a aké usporiadanie si podľa nich želali matky a otcovia. Po tretie, podrobnejšie skúmame, aké rodinné usporiadanie považujú za najlepšie títo členovia budúcej generácie rodičov.

Striedavá starostlivosť o deti, slovensko-česká spoločnosť, striedavka@striedavka.sk, +421 905 788 999

Účastníkmi výskumu boli študenti v úvodnom psychologickom kurze na veľkej juhozápadnej štátnej univerzite, ktorých účasť na výskume bola súčasťou zápočtu v priebehu semestrov na jeseň 1996, jeseň 1997, jar 1998, jeseň 1998 a jar 1999. Počas tohto obdobia 344 zúčastnených mužov a 485 zúčastnených žien uviedlo, že sú z rozvedených rodín. Títo účastníci tvorili vzorku pre túto štúdiu.

Súhrn a odporúčania

Nedávno boli predložené požiadavky (Wallerstein & Lewis, 1998, Mason, 1999), a zjavne ich súdy vnímajú (L'Heureux-Dube, 1998), s cieľom vyvinúť taký prístup, pri ktorom budú rozhodnutia o starostlivosti o deti a o styku s deťmi orientované na deti. Naše zistenia môžu využívať tí, ktorí tvoria politiky a tí, ktorí rozhodujú o jednotlivých prípadoch, aby pochopili typické pocity, ktoré majú deti ohľadne svojich životných podmienok, keď prechádzajú rozvodom svojich rodičov. **Mladí dospelí, ktorí prežili rozvody svojich rodičov a ktorí nastúpili na vysokú školu, si nemyslia, že bývanie u oboch rodičov je nevyhnutne nefunkčné a v skutočnosti sa s pozoruhodným konsenzom domnievajú, že je to najlepšie riešenie pre deti.** Uplatňovanie v jednotlivých prípadoch sa samozrejme musí zakladať na hodnotení jednotlivých detí a osobitných okolnostiach, ktoré môžu alebo nemusia byť prispôbené rovnomernému životu s oboma rodičmi. Ale v konečnom dôsledku sú to rodičia, kto musí rozhodnúť, že takéto usporiadanie bude možné.

Snáď najlepšie budú môcť naše poznatky využiť odborníci na zdieľanie s rodičmi, aby si rodičia uvedomili, aké dlhodobé pocity majú deti, pokiaľ ide o rodinné usporiadanie, ktoré im poskytnú.

Ďalšie výskumy sú nutné, aby zistili, do akej miery tieto zistenia platia pre študentov, ktorí nechodia na vysokú školu. Preto je možné najkonzervatívnejším spôsobom aplikovať tieto poznatky na rodiny, ktoré pravdepodobne pošlú svoje deti na vysokú školu. Pozoruhodná zhoda, ktorú naši účastníci dosiahli, však naznačuje, že presvedčenie o tom, že rovnomerný čas s oboma rodičmi po rozvode je najlepším riešením, nájdeme v mnohých rôznych rodinných podmienkach a skúsenostiach z detstva. Zdá sa, že naši účastníci nereprezentovali rodiny, ktoré by verili v rodinné usporiadanie s rovnakým časom dieťaťa u oboch rodičov a vysvetľovali by deťom, že takéto usporiadanie je životaschopné a optimálne. Deti vo všeobecnosti trávil so svojimi otcami len málo času, matky mali tendenciu želať si takúto úroveň zapojenia otca a želania otcov sa pohybovali v rôznych hodnotách stupnice, pokiaľ ide o to, koľko času chcú byť s deťmi. Naše výsledky ukazujú, že minimálne pre veľkú časť obyvateľstva platí, že deti chcú s otcami viac času po rozvode a vnímajú, že aj ich otcovia chcú.

Pri zjednodušenom pohľade, rozdiel medzi úrovňou rodičovských práv a povinností, ktorú si želajú otcovia a tou, ktorá im je skutočne poskytnutá, predstavuje významný a nevyužitý zdroj v starostlivosti o dieťa. Pri hlbšom pohľade, pokiaľ ide o ľudské vzťahy, toto predstavuje stratu príležitosti na oboch stranách - otca aj dieťaťa a potenciálny zdroj ľútosti a odporu v pokračovaní vzťahu.

Striedavá starostlivosť o deti, slovensko-česká spoločnosť, striedavka@striedavka.sk, +421 905 788 999

Výsledky detí v spoločnej starostlivosti a u jedného rodiča (Bauserman 2002)

Bauserman Robert: Child Adjustment in Joint-Custody Versus Sole-Custody Arrangements: A Meta-Analytic Review. *Journal of Family Psychology*, 2002, Vol. 16, No. 1, 91–102. DOI: 10.1037//0893-3200.16.1.91

<https://www.apa.org/pubs/journals/releases/fam-16191.pdf>

Autor meta-analýzou študoval výskumy porovnávajúce stav detí v striedavej starostlivosti a vo výlučnej starostlivosti jedného rodiča, vrátane porovnaní s deťmi v starostlivosti otca a s deťmi v nerozvedených rodinách, keď to bolo možné. **Deti v striedavej starostlivosti boli lepšie prispôbené ako deti, ktoré sa nachádzajú vo výlučnej starostlivosti, ale nie sú odlišné od detí v nerozvedených rodinách. Pozitívnejšie výsledky detí v striedavej starostlivosti zostávali pri podrobnejšom skúmaní ohľadne všeobecného stavu dieťaťa, rodinných vzťahov, sebahodnotenia, emocionálneho nastavenia a správania a špecifického stavu súvisiaceho s rozvodom.** Rodičia so striedavou starostlivosťou hlásili menší konflikt súčasný aj v minulosti ako rodičia s výlučnou starostlivosťou, čo však nevysvetľovalo lepšie prispôbenie detí zo striedavej starostlivosti. Výsledky sú v súlade s hypotézou, že striedavá starostlivosť môže byť v niektorých prípadoch výhodná pre deti, možno tým, že uľahčí pokračovanie pozitívneho vplyvu oboch rodičov.

Je nutný lepší vzájomný vzťah rodičov pri striedavke? (Nielsen 2011)

Linda Nielsen: Shared Parenting After Divorce: A Review of Shared Residential Parenting Research. *Journal of Divorce & Remarriage* 2011; 52, 8, 586-609.

http://igualdadeparental.org/wp-content/uploads/2012/06/Nielsen_SP_Nov_2011.pdf

Predmet výskumu:

Jedným z najzložitejších a najnáročnejších problémov, ktorým čelia tvorcovia politik, rodičia a systém rodinných súdov, je aký typ rodičovského rozvrhu po rozvode rodičov je pre deti najviac prospešný. Koľko času by mali deti žiť s každým rodičom? Rastúci počet detí žije s každým rodičom najmenej 35% času v rodinách so striedavou starostlivosťou: Ako sa darí týmto deťom a ich rodičom? Akým spôsobom, ak vôbec nejaký existuje, sa rozvedení rodičia, ktorí využívajú striedavú starostlivosť, líšia od rodičov, ktorých deti žijú takmer výhradne so svojou matkou? Nakoľko sú stabilné rodičovské rozvrhy so striedavou starostlivosťou? Tieto otázky sú riešené skúmaním existujúcich štúdií o rodinách so striedavou starostlivosťou.

Vyhodnotenie:

Vzhľadom na rastúcu popularitu striedavej starostlivosti by politickí činitelia a profesionáli, ktorí pracujú v rodinnom súdnictve, ako aj rodičia, mali vnímať výsledky výskumu jasne. Ako sa ukázalo v tomto prehľade, všetky tieto štúdie sa zhodli v štyroch všeobecných záveroch.

Striedavá starostlivosť o deti, slovensko-česká spoločnosť, striedavka@striedavka.sk, +421 905 788 999

V prvom rade, väčšine z týchto detí sa darí rovnako dobre alebo lepšie ako u detí v starostlivosti matky - najmä pokiaľ ide o kvalitu a trvácnosť ich vzťahov s otcami.

Po druhé, rodičia nemusia byť mimoriadne kooperatívni, bez konfliktov, bohatí, dobre vzdelaní alebo nadšení z toho, že sú deti v striedavej starostlivosti, aby mali z toho deti prospech.

Po tretie, mladí ľudia, ktorí vyrastali v striedavej starostlivosti, tvrdia, že toto usporiadanie bolo v ich najlepšom záujme - na rozdiel od tých, ktorí žili so svojimi matkami po rozvoде rodičov.

A po štvrté, naša krajina, podobne ako väčšina ostatných priemyselných krajín, prechádza zmenami v legislatíve týkajúcej sa starostlivosti o deti, v postoji verejnej mienky a v pohľadoch rodičov - je tu posun smerom k väčšiemu využívaniu striedavej starostlivosti.

Vďaka výskumu, ktorý nám poskytuje informácie, môžeme spolupracovať efektívnejšie a odbornejšie, aby sme zlepšili blaho detí, ktorých rodičia už nežijú spolu.

Aké je duševné zdravie detí v rozvedených rodinách? (Bergström 2014)

Bergström, M.; Fransson, E.; Hjern A.; Köhler L. & Wallby, Th. (2014): Mental health in Swedish children living in joint physical custody and their parents' life satisfaction: A cross-sectional study. *Scandinavian Journal of Psychology*, Vol .55(5),S. 433 – 439.

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/25040954>

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/sjop.12148/full>

Táto štúdia porovnávala psychické symptómy 129 detí v striedavej starostlivosti s deťmi v starostlivosti jedného rodiča a deťmi z úplných rodín použitím údajov z národného reprezentatívneho prieskumu z roku 2011 na 1 297 švédskych deťoch vo veku od štyroch do 18 rokov.

Naše zistenia potvrdzujú výsledky predchádzajúceho výskumu, ktorý ukázal nižšie skóre symptómov pre deti v úplných rodinách ako u detí v starostlivosti jedného rodiča a v striedavej starostlivosti. Spokojnosť rodičov s životom by sa mala ďalej skúmať ako možné vysvetlenie rozdielov v množstve symptómov u detí v rôznych usporiadaniach rodiny.

...Deti v striedavej starostlivosti mali strednú pozíciu z hľadiska emocionálnych problémov, problémov so správaním, hyperaktivitou a problémov s kontaktmi s rovesníkmi, keď deti v úplných rodinách mali menej symptómov a deti v starostlivosti jedného rodiča ich mali viac. Rodičia s výlučnou starostlivosťou o dieťa boli najmenej spokojní a tí v úplných rodinách boli najviac spokojní. ...

Striedavá starostlivosť o deti, slovensko-česká spoločnosť, striedavka@striedavka.sk, +421 905 788 999

Porovnanie psychosomatických problémov detí v striedavke a u jedného rodiča (Bergström 2014)

Bergström M, Fransson E, Modin B, et al.: Fifty moves a year: is there an association between joint physical custody and psychosomatic problems in children? J Epidemiol Community Health 2015;69:769-774.

<http://jech.bmj.com/content/69/8/769>

Tlačová správa:

ŽURNÁL EPIDEMIOLOGIE A ZDRAVIA KOMUNITY

Rozpad rodiny je spájaný so zvýšeným rizikom psychosomatických problémov u mladistvých

Ale zdá sa, že striedavá starostlivosť je menej problematická ako bývanie s jedným rodičom

Rozchod alebo rozvod rodičov je spojený so zvýšeným rizikom psychosomatických problémov u detí v rodine, uvádza sa vo výskume publikovanom online v Žurnále epidemiológie a zdravia komunity. Ale **striedavá starostlivosť vyzerá byť menej problematická ako výhradná starostlivosť jedného rodiča**, naznačujú zistenia.

Za uplynulých 20 rokov sú rozpady rodín v rozvinutých krajinách čoraz častejšie, s následným trendom častejšieho využitia striedavej starostlivosti. Len vo Švédsku vzrástla striedavá starostlivosť z 1-2% detí postihnutých rozvodom/rozchodom počas 80. rokov na 40% v roku 2010. Predchádzajúce výskumy naznačujú, že deti, ktorých rodičia sa rozišli, sú náchylnejšie na emocionálne problémy a problémy so správaním ako deti, ktoré žijú v kompletnej rodine s dvomi rodičmi bývajúcimi spolu. Odborníci preto použili údaje z národného školského prieskumu takmer 150 000 švédskych 12 a 15-ročných detí, aby sa zistilo, či rôzne pomery v domácnostiach detí boli spojené s vyšším rizikom psychosomatických problémov. Výskyt psychosomatických problémov počas predchádzajúcich šiestich mesiacov bol vyhodnotený pomocou validovanej stupnice (stupnica psychosomatických problémov). Vyhodnotenie bolo zamerané na koncentráciu a ťažkosti so spánkom; bolesti hlavy; bolesti žalúdka; pocity napätia, smútku; závraty a stratu chuti do jedla. Dospievajúcich sa tiež pýtali, či je jednoduché hovoriť s rodičmi, keď to potrebujú, a či majú dostatok peňazí, aby mohli robiť to isté ako ich priatelia.

Ich domácnosti boli kategorizované na bývanie len s jedným rodičom alebo prevažne s jedným rodičom po rozchode/rozvode; striedavé bývanie s oboma rodičmi ako súčasť dohody o striedavej starostlivosti a bývanie s oboma rodičmi v nerozdelenej rodine.

Analýza ukázala, že dievčatá hlásili viac psychosomatických problémov ako chlapci v oboch vekových kategóriách, aj keď vedci upozorňujú, že dievčatá vo všeobecnosti vykazujú viac psychosomatických ochorení ako chlapci. Avšak tínedžeri bývajúcí väčšinou s jedným rodičom v dôsledku rozpadu rodiny hlásili najviac psychosomatických problémov, zatiaľ čo tí, ktorí bývajú s oboma rodičmi v nerozpadnutej rodinnej zostave, ich zaznamenali najmenej. A podiel detí, ktoré hovorili, že "často" alebo "vždy" mali rôzne príznaky uvedené na stupnici (psychosomatických problémov), bol tiež najvyšší medzi tými, ktorí žili len s jedným rodičom.

Deti v striedavej starostlivosti mali menej psychosomatických problémov než ich rovesníci žijúci väčšinou alebo iba s jedným rodičom, ale stále ich mali viac ako deti žijúce s

Striedavá starostlivosť o deti, slovensko-česká spoločnosť, striedavka@striedavka.sk, +421 905 788 999

obidvomi rodičmi v kompletnej rodine. Tieto zistenia platia aj po zohľadnení významných faktorov, ako je vek a krajina pôvodu. A zatiaľ čo kvalita vzťahov s rodičmi a ich materiálny blahobyt súviseli s psychosomatickým zdravím detí, nedokázali vysvetliť rozdiely, ktoré sa vyskytli u detí žijúcich v rôznych typoch domácností. Ide o pozorovaciu štúdiu, takže nie je možné vyvodit' definitívne závery o príčine a následku a odborníci nemali možnosť získať informácie o tom, kedy deti zažili rozchod rodiny. Ale tvrdia, že ich zistenia sa zhodujú s výsledkami iných štúdií. Pre vysvetlenie rozdielov medzi deťmi žijúcimi s jedným alebo oboma rodičmi, odborníci poukazujú na to, že psychosomatické príznaky súvisia so stresom a život v dvoch rôznych bydliskách môže byť pre deti stresujúci. Ale toto by mohlo byť prevážené pozitívnymi účinkami udržiavania úzkeho kontaktu s oboma rodičmi, naznačujú odborníci.

Sumár 40 výskumov: aký typ usporiadania je pre deti najlepší? (Nielsen 2014)

Linda Nielsen: Shared Physical Custody: Summary of 40 Studies on Outcomes for Children. Journal of Divorce & Remarriage 2014; 55, 614-636.

<https://sharedparenting.wordpress.com/2014/11/04/51/>

Predmet výskumu:

Jedným z najzložitejších a najnáročnejších problémov, ktorým čelia tvorcovia politik, rodičia a profesionáli v oblasti rozhodovania o starostlivosti o deti je tento: Aký typ rodičovského usporiadania po rozvode rodičov je pre deti najviac prospešný? Presnejšie, sú na tom lepšie alebo horšie deti žijúce s každým rodičom aspoň 35% času, v porovnaní s deťmi, ktoré žijú predovšetkým so svojou matkou a trávajú menej ako 35% času so svojim otcom? Tento článok sa zaoberá touto otázkou sumarizáciou 40 štúdií, ktoré porovnávali deti v týchto dvoch typoch rodín za posledných 25 rokov. Celkovo deti v striedavej starostlivosti mali lepšie výsledky v oblastiach emocionálneho, behaviorálneho a psychického prospechu, ako aj lepšie fyzické zdravie a lepšie vzťahy so svojimi otcami a matkami, výhody, ktoré sa zachovali aj v prípadoch veľkých konfliktov medzi rodičmi.

Vyhodnotenie:

Hoci uznávame, že niektoré štúdie boli metodologicky sofistikovanejšie a používali platnejšie a spoľahlivejšie metódy ako ostatné, skutočnosťou zostáva, že 40 štúdií dospelo k podobným záverom. **Po prvé, striedavá starostlivosť bola spojená s lepšími výsledkami pre deti všetkých vekových skupín v rámci širokého spektra emočných, behaviorálnych a fyzických zdravotných charakteristík. Po druhé, neexistovali žiadne presvedčivé dôkazy o tom, že prenocovanie alebo striedavá starostlivosť sú spojené s negatívnymi výsledkami pre dojatá alebo batolátá. Po tretie, výsledky nie sú pozitívne v prípadoch s násilím alebo keď deti nemajú radi otca alebo si s otcom nerozumejú. Po štvrté, aj keď páry so striedavou starostlivosťou majú tendenciu mať o niečo vyššie príjmy a o niečo menej verbálny konflikt než iní rodičia, tieto dva faktory samy osebe nevysvetľujú lepšie výsledky pre deti.** Uznávaním a šírením zistení z týchto 40 štúdií môžeme pomôcť rozptýliť veľa mýtov o striedavej starostlivosti a podporiť lepšie pochopenie tejto varianty rodinného usporiadania.

Koľko sťažností na psychiku majú detí v striedavke? (Fransson 2016)

Fransson E, Turunen J, Hjern A, Ostberg V, Bergström M: Psychological complaints among children in joint physical custody and other family types: Considering parental factors. *Scandinavian Journal of Public Health* 2016; 44: 177-183.

<http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1403494815614463>

Ciele výskumu: Zvyšujúci sa podiel škandinávskych detí a detí v iných západných krajinách žije v striedavej starostlivosti a pohybuje sa medzi domácnosťami rodičov, keď rodičia žijú od seba. Deti a rodičia v týchto rodinách sú vystavení riziku zhoršeného duševného zdravia. Potenciálny vplyv zdravia rodičov na blaho dieťaťa v súvislosti s rozličným usporiadaním (po rozvoде) nebol dôkladne preskúmaný. Táto štúdia skúma psychické sťažnosti detí v striedavej starostlivosti v porovnaní s deťmi v starostlivosti jedného rodiča a v úplnej rodine, pričom sleduje sociálno-ekonomické rozdiely a choroby rodičov.

Metódy výskumu: Údaje boli získané z každoročného prieskumu Švédskej štatistiky o životných podmienkach a podpore detí v rokoch 2007-2011 s deťmi od 10 do 18 rokov, ktoré žijú v domácnostiach dospelých. Deti v striedavej starostlivosti (n = 391) boli porovnávané s deťmi vo výhradnej rodičovskej starostlivosti jedného rodiča (n = 654) a deťmi v úplných rodinách (n = 3 639) s využitím rozsahu psychických sťažností ako výslednej charakteristiky.

Výsledky: Viacnásobné regresné modelovanie ukázalo, že deti v striedavej starostlivosti nezaznamenali vyššie úrovne psychických sťažností než deti v úplných rodinách, zatiaľ čo deti v starostlivosti jedného rodiča vykazovali zvýšené úrovne sťažností v porovnaní s deťmi v striedavej starostlivosti. Pridanie sociálno-ekonomických premenných a zdravotného stavu rodičov iba mierne zmierňovalo koeficienty pre jednotlivé skupiny. Nízke vzdelanie rodičov a rodičovské starosti / úzkosť však súviseli s vyššou úrovňou psychických ťažkostí.

Záver: Psychické sťažnosti boli nižšie u adolescentov v striedavej starostlivosti ako u adolescentov v starostlivosti jedného rodiča. Rozdiel nebol vysvetlený chorobami rodičov alebo sociálno-ekonomickými premennými.

Striedavá starostlivosť o deti, slovensko-česká spoločnosť, striedavka@striedavka.sk, +421 905 788 999

Majú deti predškolského veku v striedavke viac psychických problémov? (Bergström 2016)

Bergström, M., Fransson, E., Fabian, H., Hjern, A., Sarkadi, A. and Salari, R. (2017), Preschool children living in joint physical custody arrangements show less psychological symptoms than those living mostly or only with one parent. *Acta Paediatr.* doi:10.1111/apa.14004

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/apa.14004/abstract>

Cieľ výskumu:

Striedavá osobná starostlivosť (SOS), keď deti trávajú po rozvode rodičov rovnaký čas v domácnostiach oboch rodičov, narastá. Vhodnosť tejto praxe pre deti v predškolskom veku s potrebou predvídateľnosti a kontinuity, bola spochybnená.

Metódy výskumu:

V tejto prierezovej štúdií sme použili údaje o 3656 švédskych deťoch vo veku od troch do piatich rokov, ktoré žijú v neporušených rodinách, SOS, väčšinou s jedným rodičom alebo v starostlivosti len jedného rodiča. S dotazníkmi o silných stránkach a problémoch detí, ktoré vyplnili rodičia a predškolskí učitelia, bola vykonaná analýza lineárnej regresie pre získanie výstupných hodnôt.

Výsledky:

Deti v skupine SOS vykazovali menej psychických problémov ako deti žijúce väčšinou (zistená hodnota B 1,81, 95% CI [0,66 až 2,95]) alebo len s jedným rodičom (zistená hodnota B 1,94, 95% CI [0,75 až 3,13]). V dotazníkoch učiteľov detí v predškolskom veku boli zistené Beta 1,27, 95% CI [0,14 až 2,40] a 1,41, 95% CI [0,24 až 2,58]. V dotazníkoch od rodičov mali deti v SOS a deti v neporušených rodinách podobné výsledky, zatiaľ čo učitelia zaznamenali nižšie skóre symptómov pre deti v neporušených rodinách.

Záver:

Usporiadanie striedavej osobnej starostlivosti nebolo spojené s častejšími psychologickými symptómami u detí vo veku 3-5 rokov, ale sú potrebné dlhodobé štúdie, aby sa zohľadnili prípadné rozdiely v predrozvodovom období.

Striedavá starostlivosť o deti, slovensko-česká spoločnosť, striedavka@striedavka.sk, +421 905 788 999

Spôsobuje striedavá starostlivosť deťom vyšší stres? (Turunen 2017)

Turunen Jani: Shared Physical Custody and Children's Experience of Stress. Journal of Divorce & Remarriage 2017; 58: 371-392.

<http://www.suda.su.se/about-us/press-media/shared-custody-equals-less-stress-for-children-1.344178>

<http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10502556.2017.1325648>

Deti, ktoré žijú celý čas s jedným rodičom, majú väčšiu pravdepodobnosť stresu ako deti v striedavej starostlivosti. Toto platí bez ohľadu na úroveň konfliktu medzi rodičmi alebo medzi rodičom a dieťaťom. Sú to výsledky novej štúdie Demografického oddelenia Štokholmskej univerzity.

"Vysvetlením môže byť, že deti, ktoré trávajú väčšinu času u jedného rodiča, strácajú príbuzných, priateľov a peniaze. Predchádzajúce výskumy tiež ukázali, že deti sa môžu obávať o rodiča, s ktorým sa zriedka stretávajú, čo im môže spôsobiť viac stresu", hovorí Jani Turunen, výskumný pracovník Demografického oddelenia na Štokholmskej univerzite a Centra pre výskum duševného zdravia detí a adolescentov na Karlstadskej univerzite.

Skutočnosť, že deti, ktoré žijú celý čas s jedným rodičom, sú na tom psychicky horšie než deti v striedavej starostlivosti, už bola v minulosti preukázaná, ale táto štúdia je prvá, ktorá sa osobitne zameriava na stres. Striedavú starostlivosť nemožno zamieňať s rovnakými právami a povinnosťami rodičov po rozvode (tie prináležia obom rodičom aj keď bolo dieťa zverené jednému rodičovi - pozn. prekl.). Rovnaké práva a povinnosti dávajú obom rodičom zákonné právo na rozhodnutia o výchove dieťaťa, možnostiach školy, náboženstve atď. Striedavá starostlivosť znamená, že dieťa skutočne žije rovnaký alebo takmer rovnaký čas s oboma rodičmi, strieda sa medzi samostatnými domácnosťami.

Údaje pre túto štúdiu sú z prieskumu životných podmienok vo Švédsku, ULF, v období 2001-2003, v kombinácii s údajmi z registrov. Švédsko je krajina, ktorá sa často považuje za priekopníka v rozvíjajúcich sa rodinných formách a správaní ako je rozvod, pôrodnosť a rekonštrukcia rodín.

"To znamená, že výsledky tejto štúdie sú relevantné pre dnešnú situáciu v mnohých európskych krajinách, pretože ich dnešná situácia môže byť porovnateľná so situáciou vo Švédsku pred 15 rokmi", hovorí Jani Turunen.

V prieskume celkovo 807 detí v rôznych typoch starostlivosti odpovedalo na otázky o tom, ako často trpia stresom a či si dobre alebo zle rozumejú so svojimi rodičmi. Rodičia odpovedali, ako dobre spolupracujú so svojim bývalým partnerom.

Štúdia ukazuje, že deti, ktoré žijú len s jedným z rodičov, majú väčšiu pravdepodobnosť byť stresované niekoľkokrát týždenne než deti v striedavej starostlivosti. To platí vo všeobecnosti aj vtedy, ak rodičia majú zlý vzťah, alebo ak si deti nerozumejú so žiadnym z nich.

Striedavá starostlivosť o deti, slovensko-česká spoločnosť, striedavka@striedavka.sk, +421 905 788 999

"V minulosti existovali obavy, že striedavá starostlivosť by mohla byť nestabilnou životnou situáciou, čo môže viesť k tomu, že deti budú viac stresované. Ale tí, ktorí na to v minulosti poukázali, založili svoje obavy skôr na teoretických predpokladoch než na empirickom výskume", hovorí Jani Turunen.

Vysvetlením, že deti v striedavej starostlivosti sú menej stresované, je pravdepodobne možnosť mať aktívny vzťah s obidvoma rodičmi, čo výskum v minulosti preukázal ako dôležité pre dobré životné podmienky detí. Vzťah medzi dieťaťom a oboma rodičmi sa stáva silnejším, dieťa považuje vzťah za lepší a rodičia môžu naplňovať rodičovské úlohy aktívnejšie.

"Inými slovami, bývanie s oboma rodičmi neznamená pre deti nestabilitu. Ide len o adaptáciu na inú situáciu ohľadne bývania, v ktorej sa pravidelne premiestňuje a dobrý kontakt s oboma rodičmi sa rovná stabilite", hovorí Jani Turunen.